

## ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳՒՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

ԳԼՈՒԽ Զ.

Բժշի պաշտօնին աշխատութիւնը . — (Ո)ւ պէտք է բժշկին վրայ վարակութեան ունենալ . — Երբեք բժշկներ . — Տնային դեղանոց . — Լաւեղէն . — Լաւողին ու գիշերօթան հագուստ :

Ա . Բժշի պաշտօնին աշխատութիւնը : — Բժիշարհիս մէջ այնպիսի մարդիկ կը գտնուին , որ չար խրատներ լսելով ու չար օրինակներ տեսնելով՝ աւրուած են : Բայց ասանքը իրենք զիրենք լայն խղճմտանքի տէր ու բան ճանցող սեպելով՝ կրօնքի արարողութիւնները կ'արհամարհեն , կը պարծենան որ իրենք այնպիսի բաներու մէջ չեն մտնել , ու կը կարծեն որ կրօնական պարտքերնին մոռնալով՝ կրնան մէկալ մարդկանց մէջ գերազանց ըլլալ : Բայց երբոր մահերնին մօտենայ , լեզունին ու ճամբանին կը փոխեն , մէկէն կը դիմեն այն կրօնքին օգնութեանը որ առաջ այնչափ արհամարհելի էին , ու կը ճանչնան որ անիկայ կրնայ իրենց առջեւ երկնքի դռները բանալ կամ գոցել : Եւ ատեն քահանան կը վազէ կու գայ , բաւական կը սեպէ որ մեղաւորը ըրած յանցանքները խոստովանի . ձեռքը կը վերցնէ արձակում տալու , և մէկ վայրկենի սրտանց զղջմամբ մը մեղաւորին երկար ժամանակեայ մեղքերը կը քաւուին , և այնչափ ատեն հպարտութեամբ ու անձնասիրութեամբ կ'որսնցուցած հոգւոյ հանդարտութիւնն ու յուսոյ քաղցրութիւնը նորէն ձեռք կը ձգէ :

Երբեք կը գտնուին նաեւ մարդիկ որ բժիշկները կ'արհամարհեն , վրանին կը ծիծաղին ու կերպով մը վճիռ ալ կու տան թէ բժշկութիւնը ճոխէն գիտութիւն մըն է , և թէ խելացի մարդը պէտք չէ վստահի այնպիսի բանի մը որ արծաթասէր խաբէբաններու գիտն է :

Բայց մէյմըն ալ ծանր հիւանդութիւն մը որ վրանին գայ , ան ատենը բժիշկները անոնց համար մէյմէկ կենդանի նախախնամութիւն կ'երեւնան , շուտ մը զանոնք կը կանչեն , կը փայփայեն , անոնց գիտութիւնն ու մարդասիրութիւնը կը գովեն , և ան մարդիկը որ առաջ իրենցմէ այնչափ ծաղը կ'ըլլային , անյիշատարութեամբ կը վազեն կու գան , զանոնք կ'առողջացնեն :

Պատուէնք ուրեմն այնպիսի բժիշկները , որ ազնուամիտ ու վեհանձն ըլլալով , ոչ վրէժխնդրութեամբ , ոչ ատելութեամբ և ոչ քաղաքական կուսակցութեամբ ականջնին չեն գոցեր ու սրտերնին չեն խոտացնել : Հիւանդ մարդուն ձայնը լսելուն պէս կը վազեն առողջացնելու ու կենդանացնելու թէ թշնամի ըլլայ իրենց և թէ բարեկամ . հիւանդը միայն հիւանդ ըլլալուն համար իրենց եղբայրն է :

Պատմութեանց մէջ բժշկին ազնուութեանը վրայ անթիւ օրինակներ կը կարգացուին : Բիւրաւոր դիպուածներու մէջ կը տեսնուի թէ ինչպէս բժիշկը իր եղբարցը օգնելու համար ամէն բան կը զոհէ , և միայն աս է փափաքն որ իր պարտքը լաւ կատարէ : Բժշկին բոլոր կեանքը հիւանդութիւնները դիտելով ու առողջացնելով կ'անցնի :

Բժիշկները աշխարհքիս վրայ քահանայից պաշտօնին պէս պաշտօն մըն ալ ունին : Երբեք քանի մը հիւանդութիւններ կան որ հոգւոյ հիւանդութեանը յայտնի նշան են . որպէս զի բժիշկը կարենայ իր արհեստը ինչպէս որ պէտք է բանեցնել , ինչպէս որ մարմինն կը տեսնէ՝ անանկ ալ հոգինն պէտք է տեսնէ . պէտք է որ բժիշկը իր հիւանդին սովորութիւնները , բնասիրութիւնը և բարոյական ուրախութիւններն ու ցաւերը գիտնայ , հիւանդը իրեն բարեկամ ճանչնալով բժիշկը՝ սրտին գաղտնիքը պիտի յայտնէ անոր , վասն զի առանց անոր բժիշկը ինչ ալ ընէ՝ անօգուտ կ'ըլլայ : Եւ անկով բժիշկը իր հիւանդին հարկաւ բարեկամ ու

անոր ընտանեացը խորհրդականը կ'ըլլայ, անոր ուրախութեանցը ուրախակից, վշտացն ալ ցաւակից, և ամէն բան կրնայ իրեն առջևը զուրցուիլ. վասն զի գաղտնիք պահելը՝ բժշկին համար ամենամեծ յանցանք է:

Շատ դժուար բան է այնպիսի բժիշկ մը գտնալ որ իր կրիցը կամ շահուն պատճառաւ մէկ տան մը գաղտնիքը իրաւընէ դուրս հանած ըլլայ: Ինդհակառակն խիստ շատ օրինակ ունինք որ շատ բժիշկներ իրենց յայտնուած գաղտնիքը ուրիշի չիմացընելու համար ինչուան մեծամեծ մարդկանց քսջութեամբ դէմ կեցեր են, անոնց ատելի եղեր ու հալածուեր են: Իսով կ'իմանանք որ բժշկին պաշտօնը քահանայի պաշտօնին շատ կը նմանի, և ինքն ալ այնպիսի քահանայութիւն մը կ'ընէ՝ որով թէ հոգւոյն զուարթութիւնն և թէ մարմնոյն առողջութիւնը պիտի պահուին: Իրաւ է որ իր արհեստին համար օրինաւոր թողակ մըն ալ կ'ընդունի. բայց մեծ անիրաւութիւն է ըսելը թէ միայն իր շահուն համար կ'ընէ անիկայ ան ծանր պաշտօնը:

Բ. Թիւ պէտք է Բժիշկի վրայ վստահութիւն հասնելու: — Երբ որչափ աւելի փորձ և իմաստուն ըլլայ, այնչափ աւելի ուրիշներուն պատկառելի կ'ըլլայ: Եւ որովհետեւ փորձառութիւնը գիտութեանէ առաջ կու գայ, գիտութիւնն ալ երկար ու տաժանելի մտածութեանց պտուղն է. իմաստութիւնն ալ ժամանակով կ'ըլլայ, վասն զի աղէկ դաստիարակութեան ու մաքուր խղճմտանքի պտուղն է, ինչպէս կրնայ մարդ չի վստահիլ ան մարդուն՝ որուն համար ամէնքը կը վկայեն թէ գիտուն ու անշահաւէր անձ է. ինչպէս կրնայ չմեծարել ան մարդը որ անխոնջ աշխատանքով ուսման ետեւէ ըլլալով, իր գիտութեամբը՝ անցած դարերուն գիտնոցը ժամանակակից կը սեպուի, անդադար ամէն բանի մէջ բնութեան պատճառներն ու գործքերը կը դիտէ, և իր օգտակար մտածութիւնները կը թողու միայն անոր համար որ խեղճ հիւանդին

քովը վազէ: Ինչպէս կարելի է չփրնտուել ու չմեծարել ան մարդը որ կերպով մը իր կեանքը կը դնէ, որպէս զի կարենայ ամէն ժամ ու ամէն ժամանակ խեղճ մարդկանց օգնութիւն հասնիլ: Ինչուանի գիտուն մարդիկ շատ կան. բայց անոնք անոր համար միայն գիտութիւն կը սորվին որ իրենք կը թուին, մտքերնին բացուի, բան հասկընան ու իրենց անձնական զուարթութիւնները աւելցընեն: Բժիշկը անոնց չնմանիր. վասն զի գիտութեան ետեւէ կ'ըլլայնէ՝ իր պաշտօնը աղէկ կատարելու համար է, և թէ որ օգտակար գիտեր կ'ընէ՝ մարդկութեան օգտին համար է:

Փոխադրական հիւանդութեանց պատիժը ամէն ժողովուրդ ալ քաջած է. և թէպէտ հիմայ ամենէն ահաւորը այսինքն ժանտախտը առջինին պէս ամբողջ ժողովուրդներ ջարդեր, սակայն միշտ վախնալով որ եղած տեղերէն նորէն չգայ՝ զգուշութիւնը ձեռքէ չթողլու է: Փոխադրական հիւանդութեանց այնչափ կոտորածներ ընելուն գլխաւոր պատճառն ալ էր աղտոտութիւնը, բաւական հագուստ չունենալը, մանաւանդ աս բանս որ երբոր ժողովուրդեան մը մէջ այսպիսի հիւանդութիւն կ'իյնար քովիները չզգուշանալով՝ անոնց կը դպէին, ու հիւանդութիւնը իրենց մէջ ալ կը տարածուէր:

Երբ օրերը Իսիոյ ու Լարոսայի մէջ ամէն տեղ սարսափ ձգեց քոլէրան կամ մաղձախտը ու բիւրաւոր մարդիկ ջարդեց. այնպիսի ահաւոր ու վտանգաւոր ատեն ամէն բժիշկ ալ քահանաներուն պէս ամենայն սիրով կը վազէր կ'երթար հիւանդներուն քովը: Երբոր մարդկանց սիրտը այնպէս կը խոտանար որ ամէն մարդկային զգայմունքները կը մոռնային, երբոր ընտանեաց սէրն ալ կը պաղէր ու ամէն քսջութիւն կը թունար, այնպիսի վտանգի մէջ ուրիշ մարդ չէր տեսնուեր հիւանդին քով, բայց եթէ քահանան՝ միւրիթարելու ու օրհնելու համար, բժիշկը հոգալու ու առողջացընելու համար. ոչ ձանձրութիւն կը նայէին, ոչ հիւանդութենէ

բռնուիլը, ոչ մեռելները իրարու վրայ դիզուած տեսները և ոչ վախը թէ իրենք ալ կրնան աս մահաբեր ախտին զոհ ըլլալ: Վաղղիացի բժիշկներ եղան որ իրենք զիրենք վտանգի մէջ դնելով՝ ժանտախտի ատեն Աոստանդնուպօլիս ու Ղրեւելքի այլ և այլ կողմերը գնացին և իրենք զիրենք ժանտախտին հիւթովը պատուաստեցին, որպէս զի բուն իրենք վրայ զգալով անոր ազդեցութիւնը և նշանները տեսնելով կարենան դեղ մը գտնալ: Աւրուպայի հիւանդանոցներուն մէջ կը տեսնես որ ինչպէս բժիշկները իրենք օրինակովը սիրտ կուտան ան սրբակրօն կուսանաց, որ իրենք կենքը նուիրած են հիւանդները դարմանելու: Ղըքատին տնակն ալ կը տեսնես բժիշկն որ ոչ միայն անոր ամէն տեսակ խորհուրդ կուտայ, հապա նաև ստրկով կ'օգնէ այնպիսի ծնողաց որոնց զաւկրները ոչ ուտելու հաց ունին և ոչ հագնելու հագուստ:

Պատերազմներու մէջ շատ անգամ՝ Վափուէոն բժիշկներ տեսնելով որ վիրաւորներու քովը կեցած անոնց վերքերը կը դարմանէին, և ամէն վտանգ աչք առած անդամահատութիւններ կ'ընէին, պատուոյ նշանը իր կուրծքէն հաներ ու այնպիսի բժիշկներուն կուրծքը կախեր է: Ղմէն ազգաց մէջ ալ բժիշկները այսպիսի գեղեցիկ օրինակներ տուած են: Պատուէնք ուրեմն այսպիսի մեծ պաշտօնը, ու նայինք որ այսպիսի բժիշկները խաբեբայ բժիշկներուն հետ չլիւթենք, որ իրենց շահուն համար միայն կը գործեն, և խելքերնին մրտքերնին ան է որ տգէտ ժողովուրդը խաբեն:

Գ. Արաբացի բժիշկներ: — Վարպետ բժիշկը պէտք է որ խորունկ գիտութիւն ունենայ, երկար փորձառութիւն ու ամէնքն ալ վրան վստահութիւն ու համարմունք ունենան: Ղս կատարելութիւնները խաբեբայ բժիշկի վրայ չեն գտնուիր:

Թէ որ այնպիսի ստախօսները ճշմարիտ գիտութիւն մը ունենային, զիրենք յուշընող մարդիկ գտնալու համար քա-

ղաքէ քաղաք ու գաւառէ գաւառ թափառական չէին պտրտիր: Այլ թէ որ իրենց ըսածին պէս այնչափ փորձառութիւն ունին, ինչո՞ւ համար ուրիշները անոնց ոտքը չեն գար: Այաբեբայ բժիշկը ստակ միայն կ'ուզէ և անիկայ ձեռք բերելու համար խաբելէն զատ ուրիշ բան չգիտեր. անոր համար ամէն խելացի մարդիկ զինքը կ'արհամարհեն, կը փախչին իրմէ, ու անխելք մարդիկ միայն կը ժողվուին քովը:

Հապա ինչ ըսենք այնպիսի խեղճ ու տգէտ մարդկանց որ հիւանդութիւն մը կամ հիւանդ մը ունենան նէ, փոխանակ վարպետ բժիշկի մը դիմելու, կախարդներու և կամ կախարդ կարծուած խաբեբաներու կը դիմեն, անոնց աննշան ու ծիծաղական նուսխաններուն կը հատան, ու այլազգի ծերու մը կամ պառաւի մը հոտած ջնջով փչելն ու փափրսալը զօրաւոր դեղ կը կարծեն հիւանդութեան դէմ: Այնպիսեաց միամտութիւնն ու տգիտութիւնը բժշկելը իմաստուն քահանայից կը թողունք:

Դ. Տնական դեղանոց: — Որովհետեւ ամէն ատեն ու ամէն տեղ դեղավաճառի խանութ գտնելը դիւրին չէ, շատ հարկաւոր է որ ամէն տուն իր կարողութեանը համեմատ իրեն համար մէկ տնական դեղանոց մը ունենայ, ու մէջը գտնուին պարզ դեղերը, այսինքն անոնք որ սովորական գործածականներն են՝ որոնց մէջ գլխաւորներն են.

ա, Վշոր, որ օգին ապականութիւնը մաքրելու համար կը գործածուի:

բ, Շաքար, մեղր, մեղրամոմ:

գ, Վրեխ, որ մարդուս ներսը կալըցընելու համար տրուած մաքրողականներուն մէջ ամենէն օգտակարն է, վասն զի թէ՛ ներսը կը կակըցընէ և թէ մարմնոյն կազմնւածքին ամենեւին փաստարար: Ղիայն թէ կերած խմած գրեթէ առնել չըլլար. կերակրոյն վրայ գէթ իրենք ժամպիտի սննցնի:

դ, Վափուր:

ե, ( )ղի, շաքարօղի կամ բուլմ<sup>2</sup>, քո-

1 Տճ. Բէ-Քէրէ:

2 Տեսակ մը սաստիկ օղի է:

նիաք, որ դժուարամարտութիւն կամ ստամոքսի աւերմունք իմացած ատեն մարդ կէս մատ որ ասոնց մէկէն խմէ, շուտ մը կ'անցընեն:

Զ, Սարդեջուր:

Է, Սեղիսա կամ պատրինջ ու Վոլնիայի ջուր, որ մարմնութի ու ջրի տըկարութեանց դէմ դեղ են:

Ը, Հինայ՝ Զերմի համար:

Թ, Խէժ կամ կռէզ, որ ջրի մէջ դրուելով կը հալի հոյզ մը կը դառնայ ու շատ կակըղցընող է, և կուրծքը կամ կոկորդը կակըղցընելու համար շինուած նիւթերուն ամենուն ալ հիմն է:

Ճ, Վինիի տորտ՝ ու մանիէզիա՝, որ երկուքն ալ սովորական մաքրողական ներ են. առջինէն կ'առնուի կէս տրամէն ինչուան ու թը տրամ շաքարջրի հետ խառնած. իսկ երկրորդէն՝ քսան ցորենէն ինչուան կէս ունկի դաղջ շաքարջրով:

Ժա, Չայ, որ սաղ առած ատեն քրտինք բերելու համար կը խմուի:

Ժբ, Վարնջենույ ծաղիկ:

Ժգ, Վտաւատի հունտ:

Ժդ, Վուշի եղ, որ զուտ խմուելով և կամ շաքարախառն ուտուելով՝ հազը կը կտրէ:

Ժե, Շատ տեսակ օշարակ:

Ժզ, Կուրծք կակըղցընող ծաղիկներ:

Ժէ, Ղաթի դէմ դեղեր:

Ժը, Վարինջ ու լեւոն:

Ժթ, Սարդի, ծորի կամ հաղարջի անուշ:

Ի, Մէկ ճերմակ քացախ, ու վարդի քացախ:

Իա, Տուղտ<sup>1</sup>. — Իյաշխաշ<sup>2</sup>. — Սա տուտակ. — (Դ)անթրուվենի<sup>3</sup>. — Սուլո<sup>4</sup> և այլն:

Իբ, Սանանեխ, որ տաքութիւնը վար քաշելու կը գործածուի:

Իգ, (Դ)իւրակէ՝, որ կաղինի չափ առնելով սաստիկ փորհարութիւնն ալ կը կտրէ:

Իդ, Սպեղանի՝ ու կտոր մը սովորական խարան՝:

Իե, Մէն ամէն պարզ դեղերը որ դիւրաւ կը գտնուին ու ամէն մարդ կրնայ ատենին ժողովել ու գործածել, իսկ դեղավաճառի խանութէն գտնելու համար շատ ստակ տալու է:

Ե. Սեղի: — Սանեփէ ու կտակէ լաթը շատ գործածական է. որ տունն որ ինայութեամբ ու խոհեմութեամբ կը կառավարուի՝ աս լաթէն առատ կ'ունենայ: Պէտք է ստէպ ճերմակեղէնը փոխել, վաճառ զի մաքրութիւնն ու առողջութիւնը ասանկ կը պահանջեն: Սաթեղէնը ամենեւին տան մը մէջ պիտի չպակսի, և ասիկայ կանանց հոգալու բանն է:

Զ. Սեղի: — Գիշերահան հագուստ: — Յայտնի է որ քուն բերելու համար հարկ չկայ որ անկողինը կամ մահճիճը փառաւոր զարդարուած ըլլայ, փայտը մահճոն, ոսկեզօծ, անկողինը փետրալից ու վերմակները բանած ըլլան. ուստի ամէն մարդ ալ կրնայ առանց աս նիւթերու հանգիստ քնանալ, իմանալով թէ աս բաներս անօգուտ պերճութեան ու փափկութեան պտուղներն են: Շատ կակուղ ու սաստիկ տաք անկողնի մէջ մարդու արեան շրջանը կը շուտնայ, սաստիկ կը քրտնի, մարմինը զգալի կերպով կը տկարանայ, օդին քիչ մը պինդ մարմին մը որ վրան դաշի՝ մէկէն կը փնասուի: (Դ)է որ մէկը փափկութեան վարժի ու յանկարծ թշուառութեան մը մէջ իյնայ, ալ քուն պիտի չըլլայ արդեօք: Սեղի լաւը ան է որ մարդ չափաւորապէս պինդ անկողին ու բրդէ բարձ գործածէ, որ ոչ քրտինք կը պատաճառեն և ոչ քրտինք կը բռնեն: Մեկողնոյն լաթերը գէթ ամիսը մէկը անվրէպ պէտք է փոխել: Մեկողին մանեղու ատեն շապկէն ու վարտիքէն զատ ամէն

1 Տճ. Գըն:

2 Տճ. Չափ. զափ արեղի:

3 Տճ. Գըլըմբըմբ:

4 Տճ. Կիւլըլըլէ Գայմաշ:

5 Տճ. Կիւլըլէ:

6 Տճ. Կիւլըլէ Էիլէի:

7 Տճ. Միւրէի:

8 Տճ. Էրէի Էիլէի:

1 Տճ. Թիւրք:

2 Տճ. Միւրէի, Գայմաշ:

3 Տճ. Երէ:

բան հանելու է, ու գլուխը գոցելու համար ամենեւին գիշերնոց կամ գտակ պէտք չէ դնել, վասն զի անով գլուխը սաստիկ կը տաքնայ և ուղեղը կ'այլալի: Ընկողնի մէջ պառկելու ատեն կըրնայ մարդ իրեն յարմար եկած դիրքը առնել. բայց նայելու է որ միշտ գլուխը ոտուրներէն բարձր ըլլայ:

Պարտաւոր գաղղիացի բժշկին մէկը կ'ըսէ թէ գիշերը բնական կերպով հան-

գիստ քուն ըլլալու համար հարկաւոր է մարմնոյ ու մտաց չափաւոր շարժմունք մը, սրտի հանդարտութիւն, լուութիւն, մթութիւն, չափաւոր տաքութիւն, գաղջ ջրով լուացուիլ, դիւրամարս չափաւոր կերակուր, և մանաւանդ թեթեւ ըմպելիք: Շատ զգուշանալու է քուն բերող դեղեր առնելէն. ուրիշ բան է երբոր բժիշկը ապսպրէ:

## Մ Ա Ն Ր Գ Ի Տ Ե Լ Ի Ք

### ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՎՈՐ

ՃՐԱԳԸ իր տակը լիս (լոյս) չիտալ:  
 Մածունայ թան չի, ամէն մարդու բան չի:  
 Մաշակարի մաշկը ծակ կը լինի:  
 Մարդ մարդի եքի (չգի) կտայ, մարդ մարդի պըտուղ չիտալ:  
 Մարդ մարդի տարտը չգիտէլ, կէս գիշերին ժամ կը կանչի:  
 Մարդիս աչքը դուս գայ լաւն այ, քան թէ անունը:  
 Մեղը ծախողը մատը կը լեզի:  
 Մի ձեռքը ծափ չիտալ:  
 Մի ձեռքով երկու ձմերուկ չի բռնըմլի:  
 Մուկը ծակը չէր մանուս, ցախաւէլը պոչիցը կապեցին:  
 Մօտիկ հարեանը լաւ այ, քան հեռու բարեկամը:

### ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՀԱԿ

#### 25 ԴԱՐ ՆԱԽ ՔԱՆ ԶՔՐԻՍՏՈՍ

ՀԱՅԿ

Ան ամենուն որոնք այս մեծահռչակ և մեծագործ անձին անունը իրենց ազգային անուն ունին, պէտք է ծանօթ ըլլայ անոր կեանքն ալ, ինչպէս Ադամայ և Նոյի կեանքը: Հայկ սեփական հայր Հայոց, որդի Թորգոմայ, հսկայից մէջ մեծցաւ, և անոնց մէջ ալ երևելի եղաւ. աշխարհքիս առաջին բռնաւորէն, Ներսիսի մեծագոյն զերկիր, և իր հօրը վիճակովը դո՛հ եղած՝ աւելի ընտրեց իր յաղթութեամբն ալ կրկին նոյնը ստանալ և հին յիշատակաց մէջ կենսւլ, քան յաղթութեամբն տեղը յափշտակել: Առաջին յաղթող աշխարհի, իր հօրը նման՝ գիւցաղնութենէն վեր դրաւ աշխարհաշինութիւնը և հայրութիւնը. եղբայրներուն

և որդւոցը պաշտպան և հողաբարձու եղաւ ինչուն մահը. ամենուն ալ իր խօսած լեզուն խօսիլ կու տար: — Հայաստան աշխարհին մէջ Նոյայ յիշատակարաններէն ետե՛ իր յիշատակարաններէն ամենէն հին. Հայք աւանդ, Հայկաշէնը, Հարթ գաւառը, Հայոց ձորը, Գերեզմանք ըսուած տեղը որ Ներսիսի ընկաւ, և Աստուածաշէն բերդը որ աւելի առաջ շինեց: Երկու թեմէն զատ՝ Հայկ կարգաւորեց իր ազգին տօմարն, որուն հետ անշուշտ կապուած էր տօնից և յիշատակաց և երկրագործութեան փոփոխմունքներն ալ:

### ՀԱՄԱԿԱՆԱԿԱՆՔ

Հէթէ-փրփի գեղեցիկ:

ՄԵՐԻՍԸ անգղիացի ճանապարհորդը, Համառան կամ հին Եփեսոսի քաղքին մէջ, որ Մարաց թագաւորութեան մայրաքաղաքն էր, մօտեցաւ Մեծին Աղեքսանդրի մտերիմ հեփեսոսի զերեզմանը գտաւ, որ Քրիստոսէ 324 տարի առաջ մեռած է: Գերեզմանին վրայ արձանագրութիւն մըն ալ կայ, որով յիշատակարանին ստուգութեանը ամէն տարակոյտը կը վերնայ:

### ՀԱՆ Ե ԼՈՒ Կ

Արտ ունի քան զառիւծու  
 Կնջիթն է սուր քան զաղուէտու.  
 Խաւարասէր որպէս ըղբու  
 Եւ ձայն ածէ զերդ ըզհաւու:

ՅՈՒԼԻՍԻ ՀԱՆԵԼՈՒԿՆ ԷՐ ԶԱՔ